

Jméno žáka/žákyně: _____

Česky v oborech

Obor: Kadeřník

Téma: Barva vlasů 1/2: POROZUMĚNÍ

Obsah

1. PŘEHLED SLOVNÍ ZÁSOBY	2
2. PRÁCE SE SLOVNÍ ZÁSOBOU	3
3. ČTENÍ S POROZUMĚNÍM	4
4. PRÁCE S TEXTEM	6
5. ŘEŠENÍ	9
6. SEZNAM ZDROJŮ	9

Autorka výukového materiálu: Mgr. Petra Šmitová

Metodické vedení: Bc. Karolina Štajnerová, Mgr. Michaela Jiroutová,
Mgr. Karolina Kenderová

Autorská práva k tomuto výukovému materiálu vykonává META, o.p.s. - Příležitosti ve vzdělávání. Tento materiál lze šířit pouze nekomerčně. Bez předchozího souhlasu META, o.p.s. jej nelze upravovat nebo jinak zpracovávat.

1. PŘEHLED SLOVNÍ ZÁSObY

1.1 K českým názvům napište slova ve svém rodném jazyce.

Políčko vlevo od slova vybarvěte: (zelená: slovo znám) (červená: slovo neznám)

	České slovo, slovní spojení	Překlad	Vysvětlení
☐	Dědičnost		Schopnost živých organismů, díky které mohou přenášet určité znaky z generace na generaci.
☐	Aminokyselina		Organická kyselina, základní složka bílkovin.
☐	Bílkovina		Protein, je základní složkou živého organismu.
☐	Dutinka		Dutý prostor, prázdný, nevyplněný.
☐	Enzym		Látka, která urychluje průběh reakcí v živých organismech.
☐	Kortex		Druhá vrstva vlasu, skládá se z protáhlých neživých buněk, důležitá vrstva pro chemickou úpravu vlasů.
☐	Kutikula		Obal vlasového stvolu, první vrstva vlasu, skládá se z šupinek.
☐	Makromolekula		Velká molekula s vysokou hmotností.
☐	Měděná barva		Červeno- zlatá barva.
☐	Medula		Třetí vnitřní vrstva vlasu, má houbovitou strukturu.
☐	Melanin		Přírodní barvivo ve vlase a v kůži.
☐	Neprůhledný		Neprůsvitný, nevidíme přes něj.
☐	Odnímatelný panel		Část ve vzorníku barev, která se dá ze vzorníku vyjmout a použít k určení barvy vlasů přímo u hlavy zákaznice.
☐	Optické působení		Efekt toho, jak zrakem vnímáme barvu vlasů.
☐	Pigment		Obecný název pro barvivo, např. přírodního původu (melanin) nebo uměle vyráběné (v barvách na vlasy).
☐	Popelavá barva		Barva s odleskem do šedé a stříbrné barvy.

☐	Studený odstín	Barva se základem modré (modrá, šedá, modrozelená, vínová).
☐	Vlasová cibulka, matrix	Nejdůležitější část vlasového kořínku, probíhá zde tvorba vlasu.
☐	Výška tónu	Tmavost barvy (od černé po nejsvětlejší blond).

2. PRÁCE SE SLOVNÍ ZÁSBOU

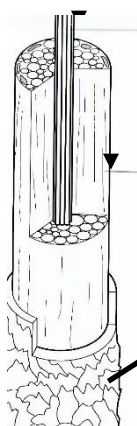
2.1 Dopište k obrázku název vrstvy vlasového stvolu a šipkou přiřadte z čeho se skládá nebo jakou má strukturu. **Vyberte z nabízených možností a dopište k obrázku (jednu možnost nebudeš potřebovat): medula, matrix, kortex, kutikula.**

dopiš názvy:

přiřad':

.....
 .....
 .....

- má houbovitou strukturu
- skládá se z šupinek
- skládá se z protáhlých buněk

2.2 Naskenujte telefonem QR kódy a splňte interaktivní aktivitu:

Wordwall

3. VÝKLADOVÝ TEXT

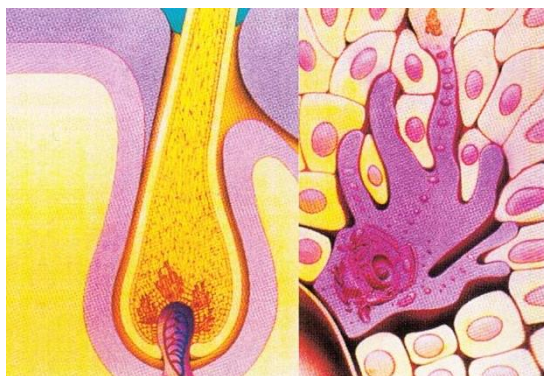

3.1 Přečtěte si následující text.

Barva vlasů

Přirozené zbarvení vlasů způsobuje melanin. Je to makromolekulární barvivo (neboli pigment), které je nerozpustné ve vodě. Melanin má složitou chemickou strukturu a skládá se ze dvou částí – z barevné části a bílkovinného nosiče.

Melanin vzniká ve vasové cibulce (v matrixu) ve speciálních buňkách, které se nazývají melanocyty. V melanocytech melanin vzniká z aminokyseliny tyrosinu působením enzymů.

Melanin je uložen převážně ve vlasovém kortexu. Malé množství melaninu může obsahovat medula. U evropského typu vlasů je kutikula bezbarvá, ale asijský a africký typ vlasu obsahuje pigment i v kutikule. Hlavním nositelem barevnosti je tedy kortex, kde probíhají také kadeřnické úkony barvení a odbarvování. Proto je důležité určit před úpravou vlasů jejich přirozenou barvu.

Rozeznáváme tři typy vlasového melaninu:

1. **Tmavý melanin – eumelanin:** je tvořen hnědočerným barevným pigmentem, nachází se především v černých vlasech.
2. **Světlý melanin – feomelanin:** je to oranžový pigment obsažený ve světlých vlasech. Tmavší odstíny blond jsou tvořeny kombinací tohoto melaninu s melaninem tmavým.
3. **Červený melanin – erytromelanin:** nachází se v měděných vlasech.

Přirozená barva vlasů vzniká kombinací a poměrným zastoupením jednotlivých typů zrn:

- čím je vyšší podíl eumelaninu tím tmavší vlasy jsou – určujeme hloubku barvy od světlé blond po černou,
- u vyššího podílu feomelaninu vznikají odstíny zlaté a červenozlaté,
- při nízkém podílu feomelaninu je přirozená barva vlasů popelavá (studený odstín).

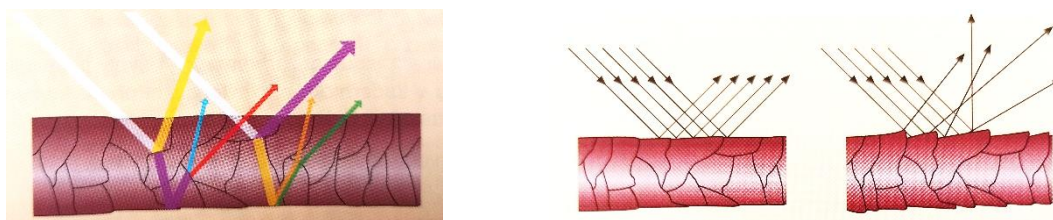
Pro správné určení přirozené barvy vlasů zákaznice používáme odnímatelný panel ve vzorníku barev. Přiložením tohoto panelu k vlasům zákaznice snadno zjistíme výšku tónu jejich vlasů. Jednotlivé výšky jsou označeny čísly: například 2 – černá, 5 – světle hnědá, 10 – světlá plavá blond. Odnímatelné panely obsahují někdy vzorník šedivosti – 20 % až 100 % šedivost. Správné určení výšky tónu a případně % šedivosti je základ pro úspěšné barvení nebo odbarvování.

Barevnost vlasů je ovlivněna uložením a typem vlasového barviva a také optickým působením světla:

- ✓ vlas pohltí **70–95 % světla**
- ✓ od vlasu se odrazí **2–20 % světla**
- ✓ vlasem projde **malé množství světla**.

Světlo odražené od povrchu vlasu vnímáme jako lesk vlasů. Čím hladší je povrch vlasů, tím více se světla odrazí a barva pak vypadá intenzivnější a lesklejší. Světlo, které projde do kortexu, kde je uložen melanin, se odrazí a výsledek pak vnímáme jako barvu vlasů.

Melanin se vyskytuje také v kůži, jeho množství se zvyšuje například pobytem na slunci. S množstvím tvorby melaninu ve vlasech a v kůži souvisí tyto poruchy:

Šedivá barva vlasů – není způsobena žádným zvláštním typem barviva. Šedivění vzniká v důsledku snížené produkce barevných pigmentů (melanocyty nevytvářejí melanin) a současně tvorbou dutinek v kortexu rostoucího vlasu. Dutinky vypadají jako neprůhledné stříbrné kuličky. Důvodem šedivění vlasů je například:

- ✓ stárnutí organismu,
- ✓ nemoc,
- ✓ stres,
- ✓ dědičnost.

Albinismus – vrozená porucha, při které nedochází k tvorbě melaninu. Lidé s touto poruchou mají velmi světlou kůži, bílé vlasy a světlé zabarvení očí.

Hyperpigmentace – zvýšená produkce melaninu v kůži. Vznikají tmavá místa na kůži.

4. PRÁCE S TEXTEM

4.1 Doplňte následující věty. *Vyberte z nabízených možností a doplňte do vět.*

M
E
L
A
N
I
N

- ... je makromolekulární .....
- ... se skládá z .....
- ... je uložen převážně v .....
- ... je uložen v malém množství také v .....
- ... u asijského a afrického typu vlasů je také v .....
- ... má 3 typy (druhy), které se nazývají .....
- .....
- .....

- *kortexu*
- *barvivo ve vodě nerozpustné*
- *feomelanin*
- *kutikule*
- *barevné části a bílkovinného nosiče*
- *medule*
- *eumelanin*
- *erytromelanin*

4.2 Doplňte a vysvětlete podobnost. *Potřebné informace si můžete vyhledat na internetu nebo v učebnici zdravotní vědy.*

ERYTROMELANIN

Erytromelanin je .....

ERYTROCITY

Erytrocyty jsou .....

4.3 Pomocí šipky vyznačte správné dokončení věty.

A) Čím je vyšší podíl eumelaninu tím ...

...jsou vlasy tmavší.

... jsou vlasy světlejší.

B) U vyššího podílu feomelaninu vznikají

... odstíny popelavé.

... odstíny zlaté a červenozlaté.

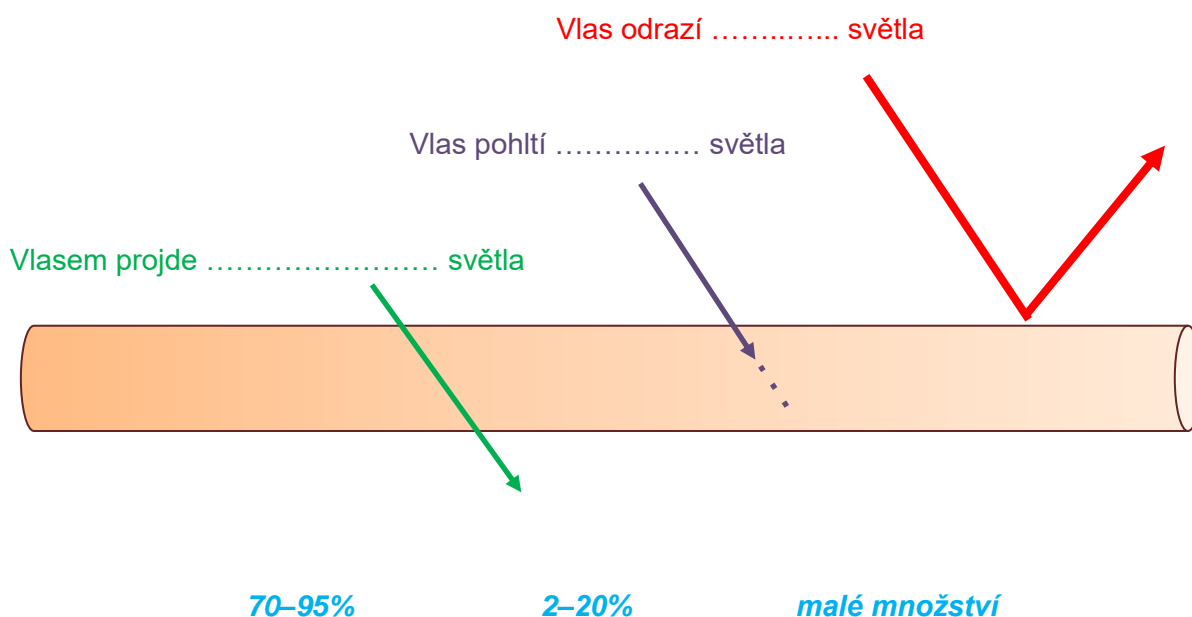
C) Vlasy při nízkém množství feomelaninu

... jsou popelavé.

... mají studený odstín.

4.4 Doplňte do obrázku množství světla u optického působení na vlas: **Vyberte z nabízených možností nebo si vyhledejte ve výkladovém textu:**

4.5 Napište, jaké jsou možné příčiny šedivění:

4.6 Pracujte se vzorníkem barev, který máte ve škole a výkladovým textem. Doplňte věty. **Vyberte z nabízených možností.**

1) Odnímatelný panel ve vzorníku slouží k .....

- a) k výběru odstínu barvy, kterou si zákaznice přeje
- b) k určení výšky tónu (tmavosti) přirozené barvy vlasů

2) Na odnímatelném panelu se nachází barva vlasů ve výšce od ..... do .....

- a) od 1 do 5
- b) od 2 do 10
- c) od 2 do 5

3) Výška tónu s číslem 3 je tmavší nebo světlejší než barva s číslem 5? .....

- a) světlejší
- b) tmavší

4) Výška tónu mé přirozené barvy vlasů je ..... (určete vzájemně ve dvojicích).

5. ŘEŠENÍ

2.1.

medula – má houbovitou strukturu

kortex – skládá se z protáhlých buněk

kutikula – skládá se z šupinek

4. 1. Melanin je makromolekulární barvivo ve vodě nerozpustné.
  - ... se skládá z barevné části a bílkovinného nosiče.
  - ... je uložen převážně v kortexu.
  - ... je uložen v malém množství také v medule.
  - ... u asijského a afrického typu vlasů je také v kutikule.
  - ... má 3 typy (druhy), které se nazývají eumelanin, feomelanin a erytromelanin.
4. 2. Erytromelanin je červené barvivo a erythrocyty jsou červené krvinky – společný kořen slova ERYTRO – podobnost barvy – červená.
4. 3. A) jsou vlasy tmavší B) odstíny zlaté a červenozlaté C) mají studený odstín.
4. 4. Pohltí - 70 – 95%, od vlasu se odrazí – 2 -20%, vlasem projde – malé množství světla.
4. 5. Stárnutí, dědičnost, stres, nemoc...
4. 6. 1b, 2b, 3b, 4 – konzultace s učitelem

6. SEZNAM ZDROJŮ

- Příručka pro kadeřnice; Margot Hülsken a kolektiv, Europa – Sobotáles s. r.o. 2005
- Materiály pro 1. až 3. ročník učebního oboru kadeřník; E. Peterka, F. Kocourek, M.Podzimek; Informátorium 1999
- Das Buch zum Beruf Triseur; I. B. Peters; Eins - Stam 2005
- Hairdressing the Foundation; L.Palladino; Thomson Learning 2003
- LisaRedfern, Pixabay (7. 10. 2016). Dostupný zdarma na <https://pixabay.com/photos/gray-hair-grey-hair-signs-of-aging-1720827/>
- Stux, Pixabay (7.8.2015). Dostupný zdarma na <https://pixabay.com/photos/hair-template-color-samples-to-dye-834573/>